

na na trenutke ponuja stvari, ki so morda malce prestrakovne, po drugi strani pa nas avtor ponekod poučuje o povsem osnovnih zadevah. Prepričan sem, da bi bilo mogoče vsebino bolje prilagoditi razmeram, ki obiskovalce pričakajo v alpskih navpičnicah, opremljenih z železjem. Namreč, osnove morajo biti nekemu, ki sploh razmišlja o odhodu na tako pot, že v krvi. Smernice, ki nam jih avtor ponuja, so zapisane na trenutke v nekoliko hudomušnem slogu, kar gotovo popestri branje, po drugi strani pa sta urejenost znotraj poglavij in zlasti smiselnost nekaterih mednaslovov vprašljivi, saj vsaj meni pri branju nista pomagali, prej nasprotno – nekako nisem začutil strukture. Tako je denimo poglavje o snegu pri Strategiji in taktiki, o stroških obiska Ferat pa avtor piše v Varnostnih vidikih.

Drugi del vodnička nas zares povede na pot – v dolomitske navpičnice, v naslednje skupine: ToFane, Monte Cristallo in Pomagagnon, Cadini di Misurina, Sekstenski Dolomiti, Sorapiss, Monte Pelmo, Civetta, Moiazza, Schiara, Catinaccio/Rosengarten in Brenta. Vsako skupino nam avtor na kratko tudi predstavi, pove, kako do tja pride, našteje koče in poti, doda pa še seznam zemljevidov, in, kar je no-

vost, nekaterih spletnih povezav. Dobra ideja! Opisanih je štiriinpetdeset Ferat – od informacije o parkirišču preko vseh potrebnih podatkov o potrebnem času do samega opisa poti. Vse poti so ponazorjene s skico, ponekod panoramsko, ponekod samo v »tlorisu«.

In za konec še nekaj – izraz Ferate se je očitno prijel, ne vem pa, ali mora tisti, ki se vzpenja po njih, res biti »Feratar«. Konec koncev pa se v navpičnici o tem ne bo nihče spraševal, tam bo imel vsakdo dovolj dela z napredovanjem, ravnotežjem, iskanjem poti ... In Mlačeva dva vodnička mu bosta v dobro oporo.

Marjan Bradeško

Mojstrova Slovenija

Moja Slovenija (Potomonografija), Fotografije Joca Žnidaršič, spremno besedilo Željko Kozinc. Ljubljana, Veduta AŽ, 2002.

Morda ste ljubiteljski Fotograf, morda se veliko potepate po slovenskih pokrajinah, morda vam je uspelo nekaj lepih posnetkov in morda si zato že domišljate, da imate dobre krajinske Fotografije, da ste dober krajinski Fotograf. Vsi, ki vam po glavi rojijo take misli, potrebujete nekaj, kar vas bo streznilo in postavilo na realna tla. Nič lažjega, le novo Potomonografijo Joca Žnidaršiča Moja Slovenija vzemite v roke. Če bo po prelistanju knjige kdo še vztrajal na svojih pozicijah, mu pač nikoli ne bo jasno, kaj je mojstrstvo. Kdor se le malo spozna na krajinsko Fotografijo, bo vedel, da ni mačji kašelji spraviti skupaj za celo knjigo Fotografij z vseh koncev Slovenije, in to ne povprečnih, posnetih ob katerikoli priliki, ampak Fotografij, ki so nastale v izjemnem svetlobnem trenutku, Fotografij, ki jih je v okvir časa in prostora ujelo oko mojstra. A nista potrebna le izjemen pogled in občutek, potrebno je tisoče in tisoče ur, ko čakaš na sonce, na strelo, na meglico, na drobne malenkosti, ki dajo posnetku dušo. Ve-

sel sem, da mi je do sedaj nekaj takih posnetkov uspelo, ampak nabrati jih za knjigo, to je pa že druga pesem. Zato sem po eni strani z navdušenjem pregledal knjigo, po drugi strani pa sem že začel pisati oglas, da prodajam Fotografsko opremo. Naj obupam ali naj se učim? Čeprav nas kvaliteta predstavljene Fotografije peha v prvo možnost, bo boljše, da se lepo usedemo, gremo od slike do slike in se poskušamo kaj naučiti.

Zdaj verjetno mnogi že sumite, da sem mastno plačan za te besede. Sicer se ne bi branil, ampak tokratni zapis je le odraz tega, kar se je uleglo na mojo dušo, na dušo, ki ji potepanje po Sloveniji ni tuje in ki približno ve, kakšna je pot do takih posnetkov. V svojo obrambo lahko še zapišem, da prav vse Fotografije v knjigi niso in ne morejo biti umetnine, pri nekaterih bomo zamižali na eno, morda tudi na obe očesi, ampak celotne podobe to ne bo pokvarilo. In krivičen bom, če bom pri tej podobi omenjal le Fotograf. Knjigo je namreč do končne oblike in vsebine pripeljala trojica mojstrov. Poleg Fotografista sta za to poskrbela še oblikovalec Miljenko Licul in pisec spremnega besedila Željko Kozinc. Če pobliže pogledamo življenjepise in dosežke vseh treh, niti ne moremo biti kaj dosti preseščeni nad knjigo, o kateri je škoda

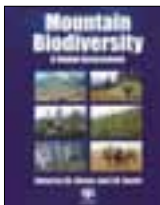
na dolgo besedičiti, jo opisovati od strani do strani, od slike do slike. Tudi ne bom predlagal, da jo kupite za novoletno darilo, le vzemite jo v roke, se udobno usedite, navijte svojo priljubljeno glasbo in pojdite na potep po Sloveniji. Če kaj, potem boste na koncu vedeli, da Slovenije še ne poznate – ali pa ste povsem brez občutka za lepoto.

Igor Maher

Raznolikost življenja v gorah

Mountain biodiversity: a global assessment, uredila Christian Körner in Eva Spehn, Parthenon Publishing, 2002, ISBN 1842140914.

Ob koncu mednarodnega leta gora, katerega cilj je bil tudi izboljšati znanje o gorah, bo prav, da opozorimo na knjigo, pa čeprav tujo. Priznana švicarska znanstvenika sta v obsežno, dobrih tristo strani debelo knjigo zbrala prispevke še 56 kolegov z vseh koncev sveta, ki so na različne načine poskušali oceniti biotsko raznovrstnost gora, točneje gozdov na zgornji gozdni meji, same gozdne oziroma drevesne meje in pa seveda raznovrstnost najvišjih predelov nad to mejo. Obravnavali so tudi ekosisteme, kot so višinski pašniki, ki jih je v tem okolju ustvaril človek. Vsekakor okolje, ki s skoraj petimi odstotki kopne površine doslej še ni bilo deležno tako celovite pozornosti naravoslovcev. Okolje, ki kaže pusto, surovo podobo, pa kljub temu skriva veliko biotsko bogastvo, marsikje večjo kot v nižjih legah, kar je posledica geografske in genetske izolacije ter množice mikrookolij, ki nastajajo v razgibanem gorskem svetu, izpostavljenem najrazličnejšim klimatskim razmeram. Prispevki pa niso namenjeni zgolj oceni stanja raznovrstnosti tako rastlinskega kot živalskega sveta v različnih gorstvih, ampak je pomemben del knjige namenjen vplivu klimatskih sprememb, izdelavi scenarijev, po kate-

nih se bodo vrste odzivala na spremembe, pa tudi vplivu človekove rabe gorskega sveta in učinkovitosti zaščite v okviru zavarovanih območij. Prav segrevanje ozračja predstavlja hudo grožnjo za gorsko okolje in njegovo raznolikost, predvsem v robnih predelih gorstev, kjer se spremembe najhitreje pokažejo.

Pregled stanja biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti v Sloveniji, uredila Branka Hlad in Peter Skoberne, Ministrstvo za okolje in prostor RS, 2001

Strategija ohranjanja biotske raznovrstnosti v Sloveniji, Ministrstvo za okolje in prostor RS, 2002

Slovenci žal v svojem jeziku nimamo knjige, ki bi tako podrobno obravnavala biodiverzitetu gorskega sveta. Je pa Ministrstvo za okolje in prostor oziroma njegova Agencija za okolje že aprila predstavila dve publikaciji, ki predstavljata bogastvo življenja, rastlinskih in živalskih vrst, pa tudi krajin v Sloveniji. Marsikdaj smo že slišali, da je Slovenija nekakšna vroča točka ne le v evropskih, temveč tudi v svetovnih razmerah, kar pomeni, da je na majhni površini nakopičeno neverjetno naravno bogastvo, izjemna raznolikost, ki je posledica prehodne lege, posebne zgradbe in zanimive geološke zgodovine našega ozemlja. S prvo publikacijo pa bomo te govornice lahko podkrepili, jih dokumentirali, saj – kot pove naslov – prinaša podroben pregled stanja biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti. Več kot dve leti so jo pripravljali različni strokovnjaki, ki so se zbrali v delovnih skupinah, med katerimi je bila tudi skupina za gorske ekosisteme. Niso pa te raznovrstnosti obdelali samo iz naravoslov-

nega vidika, ampak so se lotili tudi pravnih in ekonomskih vidikov. Tako je knjiga razdeljena v dva obsežnejša sklopa. V prvem je najprej podano stanje na ekosistemski ravni, nato pa še po rastlinskih in živalskih skupinah. V drugem delu pa so podani mehanizmi ohranjanja biotske raznovrstnosti in njene trajnostne rabe, tako pravni kot ekonomski. Publikacijo si lahko ogledate tudi v elektronski obliki na spletni strani ministrstva (www.gov.si/mop).

Podroben pregled stanja je seveda dobra osnova za pripravo strateških dokumentov, programov in politik na vladni in lokalni ravni. Med take strateške dokumente seveda sodi Strategija ohranjanja biotske raznovrstnosti, ki jo je vlada sprejela konec leta 2001. Z njo so postavljene desetletne usmeritve za dejavnosti, ki pomembno vplivajo na trajnostno rabo sestavin biotske raznovrstnosti in trajnostni razvoj. Strategija je v publikaciji vzporedno predstavljena v slovenski in angleški različici, na ogled pa je tudi na že omenjeni spletni strani ministrstva.

Igor Maher

Izdaje ob letu gora

V zadnjem času v uredništvu prihajajo različni dokazi, da je letošnje mednarodno leto gora vendarle doseglo določene učinke.

Tako smo nedavno iz Gorice (od SPD Gorica) prejeli v spiralo vezano knjižico **GGG – Goriška goriška gledanja**, ki jo je uredil Aldo Rupel, vanjo pa je uvrstil različne prispevke preteklih in sedanjih planskih avtorjev z Goriškega. Med vstavki črno-belih fotografij različnih avtorjev (škoda, ker niso opremljene s podpismi) tako lahko beremo razmišljanja Staniča, Setničarja, Zupančiča, Tume, Juga, Lupinca, Abrama, Jelinčiča in Zorzuta, knjigi pa zaključita dva prispevka Alda Rupla, zadnji je njegov govor z letošnjega praznovanja na Trstelju. Izbor je posrečen, saj so prispevki predvsem razmišljanja o potrebnosti in smotrnosti obisko-